คู่มือ
การดำเนินการทางวินัย
สำหรับกรรมการ

- วัตถุประสงค์ของวินัยข้าราชการ
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การดำเนินการทางวินัย
- กระบวนการสืบสวนข้อเท็จจริง
- กระบวนการสอบสวน (ไม่ร้ายแรงและร้ายแรง)
- ข้อควรระวัง ข้อสังเกต ในขั้นตอนต่างๆ

> “ วินัยที่เข้มแข็ง
> คือ รากฐานของระบบราชการที่ดี
> และการศึกษาที่มั่นคง ”

คำนำ

การรักษาวินัยของข้าราชการเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในนามของรัฐและใช้อำนาจหรือทรัพยากรของทางราชการในการจัดทำบริการสาธารณะ การปฏิบัติราชการจึงจำเป็นต้องอยู่ภายใต้หลักกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ ตลอดจนหลักคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและรักษาประโยชน์ของทางราชการโดยรวม

เมื่อปรากฏกรณีที่มีการกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าข้าราชการกระทำผิดวินัย การดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพิจารณาความรับผิดจำเป็นต้องกระทำด้วยความรอบคอบ เป็นธรรม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการค้นหาความจริง รวบรวมพยานหลักฐาน พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รวมทั้งเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำคู่มือการดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือนสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยอธิบายทั้งหลักการทางกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติ เทคนิคในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรม และโปร่งใส

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

คำนำ ..... ก

สารบัญ ..... ข

บทที่ ๑ บทนำ ๑

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ ๑

๑.๒ วัตถุประสงค์ของคู่มือ ๒

บทที่ ๒ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ๓

๒.๑ ความหมายและความสำคัญของวินัยข้าราชการ ๓

๒.๒ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๓

บทที่ ๓ การสืบสวนข้อเท็จจริง ๔

๓.๑ การสืบสวนข้อเท็จจริง ๔

๓.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ๔

๓.๓ การดำเนินการเมื่อกรรมการได้รับคำสั่งแต่งตั้ง ๕

๓.๔ การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น ๕

๓.๕ ผลการสืบสวน ๖

๓.๖ แผนผัง : การสืบสวนข้อเท็จจริง ๗

บทที่ ๔ ความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๘

๔.๑ การดำเนินการโดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ ๘

๔.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการในกรณีวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๘

๔.๓ หน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๙

๔.๔ โทษสำหรับความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๙

๔.๕ ตัวอย่างกรณีโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๑๐

๔.๖ แผนผัง : การดำเนินการวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๑๒

บทที่ ๕ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ๑๓

๕.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการและองค์ประกอบ ๑๓

เรื่อง **หน้า**

๕.๒ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ๑๓

๕.๓ ความเป็นกลางและการคัดค้านกรรมการ ๑๔

๕.๔ การนัดประชุมครั้งแรก ๑๕

๕.๕ การรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ๑๖

๕.๖ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ๑๙

๕.๗ การประชุมลงมติและการทำรายงานการสอบสวน ๒๑

๕.๘ แผงผัง : ระยะเวลาการสอบสวน ๒๓

๕.๙ การพิจารณาสั่งการของผู้สั่งแต่งตั้ง ๒๓

๕.๑๐ ตัวอย่างกรณีโทษวินัยอย่างร้ายแรง ๒๔

๕.๑๑ แผนผัง : กระบวนงานของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ๒๕

บทที่ ๖ สรุป ๒๖

๖.๑ แผนผัง : ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการพลเรือน ๒๗

๖.๒ โทษทางวินัยของข้าราชการพลเรือน ๒๘

ภาคผนวก ๒๙

ภาคผนวก ๑ แบบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ๓๐

ภาคผนวก ๒ ตัวอย่างรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริง ๓๑

ภาคผนวก ๓ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง (แบบ ดว.๑) ๓๔

ภาคผนวก ๔ คำสั่งเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน (แบบ ดว.๒) ๓๖

ภาคผนวก ๕ บันทึกถ้อยคำพยาน (แบบ ดว.๓) ๓๘

ภาคผนวก ๖ บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา (แบบ ดว.๔) ๔๐

ภาคผนวก ๗ บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ ดว.๕) ๔๒

ภาคผนวก ๘ รายงานการสอบสวน (ดว.๖) ๔๕

ภาคผนวก ๙ ผลการดำเนินการโครงการการดำเนินการทางวินัยและคดีความ ประจำปี ๒๕๖๙ ..... ๔๘

คณะผู้จัดทำ ๔๙

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้การรักษาวินัยของข้าราชการเป็นกลไกสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ โดยมาตรา ๘๗ บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด เพื่อให้ข้าราชการสามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และรักษามาตรฐานแห่งความประพฤติที่เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการกระทำผิดวินัย การดำเนินการเพื่อแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง ตลอดจนการพิจารณาความรับผิดทางวินัย จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้กระบวนการดำเนินการทางวินัยเป็นไปด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม และปราศจากอคติ โดยในการดำเนินการดังกล่าว ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบถ้อยคำบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ตลอดจนจัดทำรายงานและความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้มีอำนาจ การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการจึงจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการทางวินัย ควบคู่กับทักษะในการกำหนดประเด็น การวางแผนการสืบสวนหรือสอบสวน การรวบรวมและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน การสอบถ้อยคำและตั้งคำถามพยาน รวมถึงการวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลอย่างเป็นระบบและมีเหตุผลรองรับ

ในการนี้ สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการสำรวจความต้องการของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการทางวินัย ผลการสำรวจพบว่า บุคลากรยังมีข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจในหลายประเด็น โดยเฉพาะขั้นตอนการดำเนินการทางวินัย อำนาจหน้าที่ของกรรมการ ตลอดจนแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานและการสอบสวนข้อเท็จจริง และมีความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จึงสะท้อนให้เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่กรรมการเป็นภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องอาศัยทั้งองค์ความรู้ทางกฎหมายและทักษะในการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากภารกิจตามหน้าที่ประจำ หากผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามกฎหมาย หรือขาดแนวทางและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน อาจส่งผลให้การดำเนินการล่าช้า ไม่ครบถ้วน หรือเกิดข้อบกพร่องในขั้นตอน อันอาจกระทบต่อความเป็นธรรมและความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการดำเนินการทางวินัยได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันภายในสำนักงาน

อย่างไรก็ตาม การจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการ หากมีเพียงการรวบรวมและอธิบายบทบัญญัติของกฎหมาย ย่อมอาจยังไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษาจึงได้ดำเนินการโครงการการดำเนินการทางวินัยและคดีความ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยการลงพื้นที่ จำนวน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสงขลาเพื่อเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากหน่วยงานและบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินการทางวินัย รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษากระบวนการปฏิบัติงานจริง ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการทางวินัย

ด้วยเหตุนี้ การจัดทำคู่มือการดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือน สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการ จึงมีแนวคิดสำคัญในการบูรณาการระหว่างหลักกฎหมายกับองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานจริง โดยนำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ และกฎหมาย ระเบียบ ตลอดจนแนวทางที่เกี่ยวข้อง มาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของบุคลากร การลงพื้นที่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการถอดบทเรียนจากการปฏิบัติงาน เพื่อให้คู่มือมิได้เป็นเพียงเอกสารที่อธิบายหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย แต่เป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการดำเนินการทางวินัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. เพื่อให้กรรมการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนและวิธีดำเนินการทางวินัย

๓. เพื่อกำหนดแนวทางในการ รวบรวม ตรวจสอบ และพิจารณาพยานหลักฐาน ให้เป็นระบบ รอบคอบ และมีมาตรฐานในการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน

๔. เพื่อลดข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในกระบวนการดำเนินการทางวินัย โดยเฉพาะขั้นตอนที่อาจกระทบต่อความถูกต้องและความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการหรือคำสั่งทางวินัย

๕. เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการทางวินัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นไปด้วย ความถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรม และเป็นกลาง

บทที่ ๒

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย

๒.๑ ความหมายและความสำคัญของวินัยข้าราชการ

วินัยข้าราชการเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับแบบแผนความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ที่ข้าราชการต้องยึดถือ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการโดยตรงและการรักษาความเหมาะสมแห่งสถานะของการเป็นข้าราชการ การรักษาวินัยจึงมิได้มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อควบคุมหรือลงโทษผู้กระทำผิดเท่านั้น แต่มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การบริหารราชการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รักษาความน่าเชื่อถือของระบบราชการ และสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่าการใช้อำนาจของรัฐเป็นไปโดยสุจริตและอยู่ภายใต้กฎหมาย

การดำเนินการทางวินัยจึงเป็นกระบวนการที่ต้องรักษาความสมดุลระหว่างประโยชน์ของทางราชการกับการคุ้มครองสิทธิของข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา ในด้านหนึ่ง รัฐต้องสามารถดำเนินการกับผู้ที่กระทำผิดวินัยเพื่อรักษามาตรฐานของราชการได้ แต่อีกด้านหนึ่ง ผู้ถูกกล่าวหาย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรม ได้รับทราบข้อกล่าวหา ได้รับโอกาสชี้แจง และได้รับการพิจารณาจากผู้ที่มีความเป็นกลาง

ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการจึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่า การดำเนินการทางวินัยมิใช่กระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อค้นหาพยานหลักฐานมายืนยันว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิด แต่เป็นกระบวนการค้นหาความจริงว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น บุคคลใดมีส่วนเกี่ยวข้อง มีหน้าที่ตามกฎหมายหรือคำสั่งอย่างไร ได้กระทำหรือละเว้นการกระทำใด และการกระทำดังกล่าวเข้าองค์ประกอบความผิดทางวินัยหรือไม่

๒.๒ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญต้องพิจารณาภายใต้หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

๓. ระเบียบ หนังสือเวียน มติ และแนวทางของสำนักงาน ก.พ. ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงแต่ละกรณี

นอกจากบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยโดยตรงแล้ว กรรมการควรคำนึงถึงหลักกฎหมายปกครองโดยทั่วไป โดยเฉพาะหลักความชอบด้วยกฎหมาย หลักความเป็นกลาง หลักการรับฟังคู่กรณี หลักการให้เหตุผล และหลักความได้สัดส่วน เนื่องจากผลของกระบวนการทางวินัยอาจนำไปสู่คำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและสถานภาพของข้าราชการ

บทที่ ๓

การสืบสวนข้อเท็จจริง

๓.๑ การสืบสวนข้อเท็จจริง

เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทราบโดยเร็ว ในกรณีที่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏในเบื้องต้นยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยหรือไม่ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต้องดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น ตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพอสำหรับพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวมีมูลหรือไม่มีมูล ทั้งนี้ วิธีการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นมิได้กำหนดรูปแบบไว้ตายตัว ผู้มีอำนาจอาจดำเนินการด้วยตนเอง มอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการ หรือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นดำเนินการก็ได้ตามความเหมาะสมของข้อเท็จจริงและความซับซ้อนของเรื่อง

ดังนั้น การสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เพื่อให้ผู้มีอำนาจทราบว่าเรื่องที่มีการร้องเรียน กล่าวหา หรือปรากฏนั้น มีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการทางวินัยต่อไปหรือไม่ การสืบสวนจึงยังไม่ควรตั้งต้นด้วยสมมติฐานว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดแล้ว แต่ต้องตั้งคำถามว่า **ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงคืออะไร และมีพยานหลักฐานใดพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น**

> **ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ**
>
> - การสืบสวนข้อเท็จจริงยังไม่เข้าสู่กระบวนการการดำเนินการทางวินัย
> - สิ่งที่ต้องดำเนินการ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นคืออะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และมีพยานหลักฐานใดพิสูจน์ข้อเท็จจริง

๓.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

ในชั้นสืบสวนเบื้องต้น หากสำนักงานเห็นว่าเรื่องมีข้อเท็จจริงหลายประเด็น มีบุคคลเกี่ยวข้องหลายฝ่าย หรือต้องรวบรวมและพิจารณาพยานหลักฐานหลายประเภท การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง[๑] ย่อมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การค้นหาข้อเท็จจริงเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการในชั้นนี้มีหน้าที่หลักในการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน แล้วเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นต่อผู้ บังคับบัญชา มิใช่เป็นผู้มีอำนาจสั่งยุติเรื่องหรือลงโทษทางวินัยด้วยตนเอง

[๑] ภาคผนวก ๑ แบบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

๓.๓ การดำเนินการเมื่อกรรมการได้รับคำสั่งแต่งตั้ง

เมื่อได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการ กรรมการควรศึกษาคำสั่งแต่งตั้งและเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยละเอียดก่อนเริ่มดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบฐานอำนาจ ขอบเขตของเรื่องที่ได้รับมอบหมาย และประเด็นข้อเท็จจริงที่จะต้องดำเนินการให้ชัดเจน โดยเฉพาะกรณีการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น ตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๕ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ากรณีที่มีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยนั้น มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่

ในการนี้ กรรมการควรตรวจสอบเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

๑. ผู้สั่งแต่งตั้งเป็นผู้ใดและมีอำนาจดำเนินการในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ โดยพิจารณาฐานอำนาจของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๗ ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. คำสั่งแต่งตั้งให้คณะกรรมการดำเนินการในเรื่องใด โดยกรรมการต้องอ่านข้อกล่าวหา พฤติการณ์หรือกรณีที่เป็นที่สงสัยตามที่ระบุในคำสั่งและเอกสารประกอบให้เข้าใจตรงกัน เพื่อกำหนดกรอบของการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๕ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งกำหนดให้สืบสวนหรือพิจารณาในเรื่องที่กล่าวหาหรือกรณีที่เป็นที่สงสัยเพื่อให้ทราบว่ากรณีมีมูลหรือไม่

๓. กรรมการมีเหตุที่อาจกระทบต่อความเป็นกลางหรือเป็นเหตุให้ถูกคัดค้านหรือไม่ ในกรณีของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย กรรมการต้องตรวจสอบความสัมพันธ์หรือพฤติการณ์ของตนที่อาจกระทบต่อความเป็นกลาง และต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์เรื่องการคัดค้านกรรมการตาม กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบหลักความเป็นกลางตาม มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิคัดค้านกรรมการเมื่อมีเหตุตามกฎหมาย เพื่อคุ้มครองความเป็นธรรมของกระบวนการสอบสวน

๓.๔ การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น

ก่อนดำเนินการสืบสวน คณะกรรมการควรประชุมเพื่อกำหนดแนวทางและกำหนดประเด็นการสืบสวนว่ากรณีมีมูลอันควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ เพื่อให้การรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเป็นไปอย่างมีระบบ ครบถ้วน ข้อควรพิจารณาว่ากรณีนั้น ๆ มีมูลหรือไม่ พิจารณา ดังนี้

๑. มีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาเกี่ยวข้องกับการนั้นหรือไม่ หากครบองค์ประกอบเหล่านี้ ให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป ตาม ข้อ ๖ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. หลักฐานไม่เพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิด หรือหลักฐานไม่เพียงพอว่ามีการกระทำความผิดหรือพฤติการณ์ไม่เป็นความผิด ให้ยุติเรื่อง ตามข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

ทั้งนี้ เนื่องจากขั้นตอนการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายจึงให้นำเรื่องการสอบสวนทางวินัยมาปรับใช้ตามความเหมาะสม

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

➢ ในการกำหนดประเด็นการสืบสวน ให้ตั้งคำถามในแต่ละประเด็นว่า “ต้องค้นหาข้อเท็จจริงอะไร ใช้อะไรตรวจสอบ ต้องถามใคร เมื่อได้ข้อเท็จจริงแล้วจะตอบให้ทราบถึงประเด็นใด”

ระยะเวลาการสืบสวนข้อเท็จจริง

- กรณีมีกำหนดระยะเวลาในการสืบสวน (ในคำสั่งแต่งตั้ง) หากไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ขอขยายระยะเวลาได้ โดยขอไปที่ผู้บังคับบัญชาที่สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

- กรณีไม่มีกำหนดระยะเวลา คณะกรรมการควรรายงานความคืบหน้าการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาที่สั่งแต่งตั้งทราบเป็นระยะ ๆ เช่น เดือนละ ๑ ครั้ง

๓.๕ ผลการสืบสวน[๒]

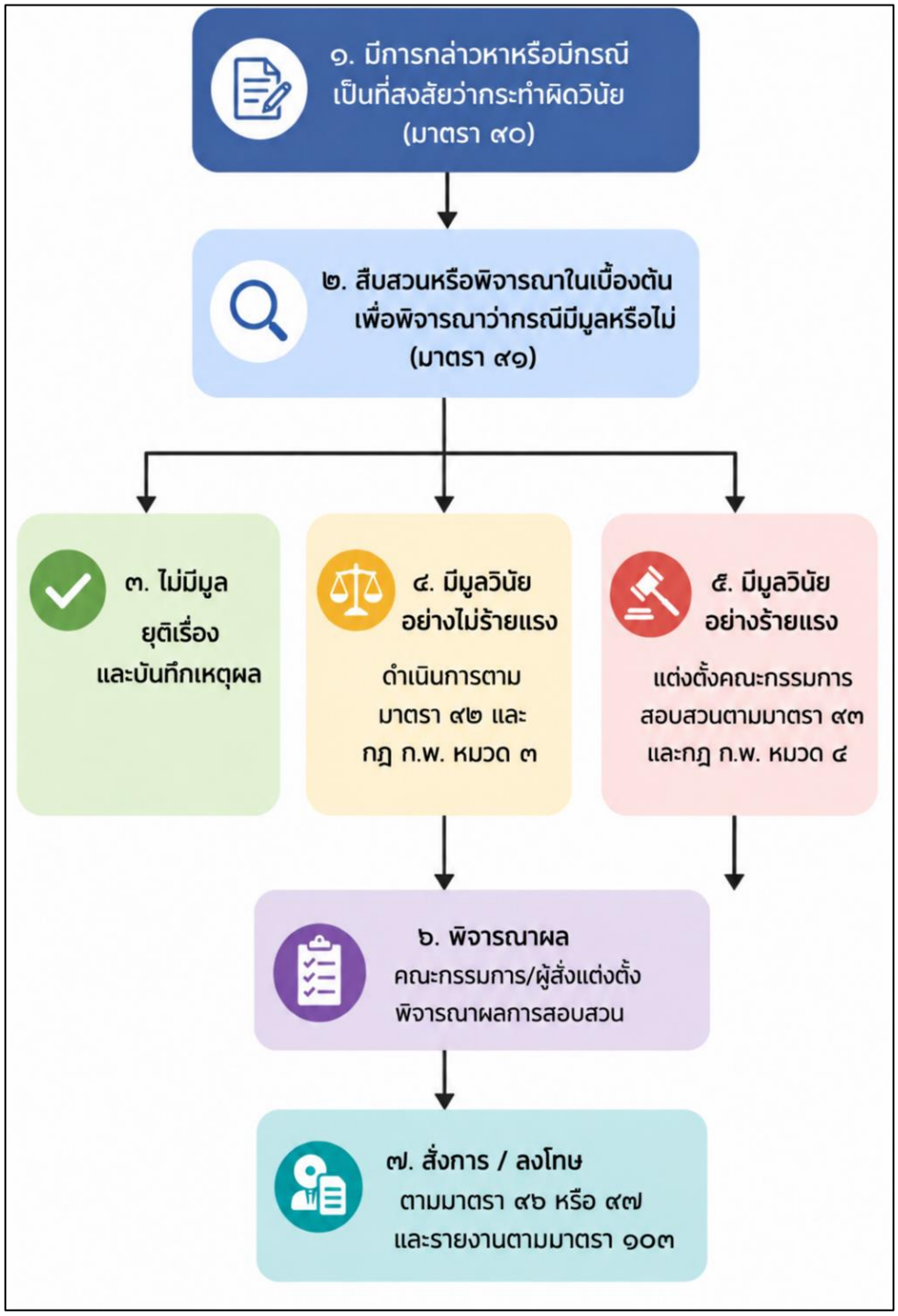
ผลการสืบสวนอาจแบ่งได้เป็น ๒ กรณี ได้แก่

กรณีที่ ๑ ไม่มีมูลอันควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย หากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีการกระทำผิด หรือไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้ยุติเรื่อง

กรณีที่ ๒ มีมูลอันควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย หากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลอันควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย กรรมการต้องทำความเห็นประกอบด้วยว่า เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือร้ายแรง ตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

[๒] ภาคผนวก ๒ ตัวอย่างรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง

๓.๖ แผนผัง : การสืบสวนข้อเท็จจริง

บทที่ ๔

ความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

มาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้เมื่อผลการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ปรากฏว่ากรณีมีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ หมวด ๓ โดยมีสาระสำคัญว่าการดำเนินการอาจทำได้ทั้งแบบไม่แต่งตั้งคณะกรรมการและแบบแต่งตั้งคณะกรรมการ แต่ไม่ว่าจะใช้รูปแบบใด ผู้ถูกกล่าวหาต้องได้รับทราบข้อกล่าวหา สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีโอกาสชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างแท้จริง

๔.๑ การดำเนินการโดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ

กรณีข้อเท็จจริงไม่ซับซ้อน มีพยานหลักฐานชัดเจน หรือมีประเด็นไม่มาก ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ อาจดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการตามข้อ ๙ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้

๔.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการในกรณีวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

หากเรื่องมีข้อเท็จจริงหลายประเด็น มีพยานจำนวนมาก หรือจำเป็นต้องสร้างหลักประกันด้านความเป็นกลาง ผู้มีอำนาจอาจแต่งตั้งคณะกรรมการในกรณีวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยการสอบสวนของคณะกรรมการในกรณีนี้ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการในหมวดการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมาใช้โดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดกับลักษณะของเรื่อง ทั้งนี้ ข้อ ๑๓ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการให้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน รับฟังคำชี้แจง และทำรายงานพร้อมความเห็นเสนอผู้สั่งแต่งตั้ง

กรอบเวลาสำหรับคณะกรรมการกรณีวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามข้อ ๑๓ คือ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ **ภายใน ๖๐ วัน**

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

- แม้ระยะเวลาตามข้อ ๑๓ จะเป็นระยะเวลาเร่งรัดตามกฎหมาย ซึ่งหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงอาจขออนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ โดยขอต่อผู้บังคับบัญชาที่ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดนั้น ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงหลักความเป็นธรรมในการดำเนินการทางวินัย

๔.๓ หน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

หน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับกรณีที่มีมูลว่าเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา **โดยดำเนินการภายในขอบเขตของเรื่องตามคำสั่งแต่งตั้ง** ทั้งนี้ คณะกรรมการมีหน้าที่สำคัญ ได้แก่

- แจ้งข้อกล่าวหา
- วางแนวทางและกำหนดประเด็นสอบสวน รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน
- สรุปพยานหลักฐาน
- รับฟังคำชี้แจง
- จัดทำรายงานการสอบสวน ที่แสดงข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ พยานหลักฐานทั้งฝ่ายกล่าวหาและฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา ข้อกฎหมาย การวิเคราะห์องค์ประกอบความผิด และความเห็น

หากเห็นว่าไม่เป็นความผิดให้เสนอให้ยุติเรื่อง หากเห็นว่าเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้เสนอฐานความผิดและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกำหนดโทษ

<u>การดำเนินการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง</u> ให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมาบังคับใช้โดยอนุโลม

๔.๔ โทษสำหรับความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

มี **๓ สถาน** ได้แก่

๑. ภาคทัณฑ์

๒. ตัดเงินเดือน

๓. ลดเงินเดือน

ตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙๖

กรณีมีเหตุอันควรลดหย่อนโทษ การพิจารณาเหตุอันควรลดหย่อนโทษเป็นขั้นตอนภายหลังจากที่วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยและต้องรับโทษทางวินัย โดยคณะกรรมการอาจนำพฤติการณ์แห่งกรณีมาประกอบการพิจารณา เช่น

- กระทำผิดเป็นครั้งแรกและมีประวัติการรับราชการที่ดี
- มิได้มีเจตนาทุจริตหรือแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น
- ความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อย หรือได้ดำเนินการแก้ไข เยียวยา หรือชดใช้ความเสียหายแล้ว
- ให้ความร่วมมือในการสอบสวน รับสารภาพ หรือแสดงความสำนึกผิด
- การกระทำเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความบกพร่องโดยสุจริต หรือมีเหตุจำเป็นบังคับ
- มีเหตุเกี่ยวกับสภาพส่วนตัว ภาวะแวดล้อม หรือพฤติการณ์อื่นซึ่งสมควรนำมาประกอบการพิจารณา

กรณีดังกล่าว **คณะกรรมการอาจพิจารณาโทษจากภาคทัณฑ์เป็นว่ากล่าวตักเตือนได้**

ข้อควรพิจารณาของคณะกรรมการ : การพิจารณากำหนดอัตราโทษต้องให้เหมาะสมกับความผิด เช่น คำนึงถึงลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำ ระดับความร้ายแรงของความผิด เจตนาของผู้กระทำ ความเสียหายที่เกิดแก่ราชการหรือบุคคลอื่น ตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบ ประวัติการรับราชการ ตลอดจนเหตุอันควรลดหย่อนโทษ ทั้งนี้ ควรพิจารณาเปรียบเทียบกับแนวทางและมาตรฐานการลงโทษของสำนักงาน ก.พ. ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

คณะรัฐมนตรีได้กำหนดแนวทางการลงโทษข้าราชการในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงบางกรณี โดยให้ลงโทษ **ไล่ออกจากราชการ** และไม่ให้นำเหตุอันควรปรานีมาใช้ลดหย่อนโทษเป็นปลดออกจากราชการ ซึ่งมีกรณีสำคัญ ๓ กรณี ดังนี้

- **๑. ทุจริตการสอบเข้ารับราชการ** (มติ ครม. ๘ กันยายน ๒๕๖๙)

  ครม. มีมติเห็นชอบมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ โดยกำหนดว่า ข้าราชการที่พบว่าทุจริตการสอบหลังจากได้รับการบรรจุแล้ว ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และให้ลงโทษไล่ออกจากราชการสถานเดียว พร้อมทั้งจะมีการขึ้นบัญชีดำ (Blacklist) และเรียกคืนเงินเดือนรวมถึงผลประโยชน์ทั้งหมดที่เคยได้รับไป

- **๒. การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ** (มติ ครม. ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖)

  ข้าราชการที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตมาคืน หรือการอ้างเหตุปรานีอื่นใด เช่น เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษ เป็นปลดออกจากราชการ

- **๓. การละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน** (มติ ครม. ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖)

  กรณี ข้าราชการที่ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่อีกเลย ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และควรลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยห้ามนำเหตุควรปรานีมาลดหย่อนโทษเป็นปลดออกเช่นกัน

๔.๕ ตัวอย่างกรณีโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

๑. ในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ได้ใช้กำปั้นทุบทำร้ายเพื่อนข้าราชการในสถานที่ราชการ แต่ไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจพฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ (๗) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคีและต้องช่วยเหลือกัน มีคำสั่ง งดโทษภาคทัณฑ์ โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ

๒. นาย ก. ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่ ๒๓ ถึง ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ รวม ๔ วัน โดยอ้างว่าป่วย แต่ไม่มีใบรับรองแพทย์ประกอบการลา และไม่ได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบพฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ (๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการมติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และ (๕) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ มีโทษ ภาคทัณฑ์

๓. นายช่างโยธาปฏิบัติงาน ได้เข้าในห้องน้ำหญิง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่หญิงของสำนักงานใช้ห้องน้ำถัดไป เมื่อเจ้าหน้าที่หญิงเห็นมือวางอยู่ที่พื้นติดกับผนังกั้นห้องน้ำของห้องที่ตนใช้อยู่จึงรีบเปิดประตูออกมา ซึ่งนายช่างโยธาปฏิบัติงานได้อ้างว่าห้องน้ำชายไม่สามารถเปิดได้ และที่ก้มลงพื้นเพราะต้องการดูแผลที่เท้าขวา พร้อมยื่นโทรศัพท์ส่วนตัวให้ตรวจสอบและไม่พบรูปถ่ายแต่อย่างใด โดยนายช่างโยธาปฏิบัติงานยอมรับว่าการกระทำของตนมีพฤติกรรมส่อไปในทางอนาจาร และได้กล่าวขอโทษต่อเจ้าหน้าที่หญิงคนดังกล่าว พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ (๑๐) ต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย มีโทษ ตัดเงินเดือนในอัตราร้อยละ ๒ เป็นเวลา ๒ เดือน

ที่มา : แนวทางการลงโทษข้าราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.

๔.๖ แผนผัง : การดำเนินการวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

บทที่ ๕

ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

การสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นกระบวนการที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อแสวงหาความจริงอย่างรอบคอบ เป็นธรรม และคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากผลของการสอบสวนอาจนำไปสู่โทษร้ายแรง จึงต้องดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด มีการ แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เปิดโอกาสให้ ชี้แจง แก้ข้อกล่าวหา และนำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างได้อย่างเต็มที่ จากนั้นคณะกรรมการจะรวบรวมพยานหลักฐานทั้งฝ่ายกล่าวหาและฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ก่อนจัดทำรายงานเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการต่อไป

๕.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการและองค์ประกอบ

ข้อ ๑๘ แห่ง กฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกอย่างน้อยสองคน โดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ โดยหลักแต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนสามัญ และในกรณีมีเหตุผลความจำเป็นอาจแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมืองได้ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนอาจมีผู้ช่วยเลขานุการจากข้าราชการฝ่ายพลเรือน พนักงานราชการ หรือลูกจ้างประจำได้ ทั้งนี้ พนักงานราชการไม่อาจเป็นกรรมการสอบสวน ตามองค์ประกอบข้อ ๑๘ แต่สามารถเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ ทั้งนี้ กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัย

ในการตรวจสอบคำสั่งแต่งตั้ง กรรมการควรตรวจสอบคุณสมบัติและระดับตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการให้เป็นไปตามข้อ ๑๘ และหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนด รวมทั้งตรวจสอบว่ามีบุคคลที่มีความรู้หรือประสบการณ์ซึ่งเหมาะสมกับการดำเนินการทางวินัยร่วมอยู่ในคณะ เพื่อให้การสอบสวนมีทั้งความถูกต้องทางกฎหมายและความเข้าใจข้อเท็จจริงของงานราชการนั้น ๆ

๕.๒ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

ตามข้อ ๑๙ แห่ง กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงต้องจัดทำเป็นคำสั่ง โดยใช้ตามแบบ ดว.๑[๓] สำหรับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ให้ใช้ แบบ ดว.๒[๔] คำสั่งแต่งตั้งจะต้องระบุสาระสำคัญให้ชัดเจน ได้แก่ ผู้ถูกกล่าวหา เรื่องหรือพฤติการณ์ที่ถูกกล่าวหา ตลอดจนรายชื่อและตำแหน่งของประธานกรรมการ กรรมการและเลขานุการ เพื่อให้ทราบขอบเขตของการสอบสวนและผู้มีหน้าที่ดำเนินการอย่างชัดเจน

[๓] ภาคผนวก ๓ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง (แบบ ดว.๑)

[๔] ภาคผนวก ๔ คำสั่งเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน (แบบ ดว.๒)

เมื่อได้รับคำสั่งแต่งตั้งแล้ว เลขานุการควรจัดทำทะเบียนรับเอกสารและบันทึกวันที่ได้รับคำสั่ง รวมทั้งจัดเก็บคำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้ในสำนวนอย่างเป็นระบบ เนื่องจากวันรับคำสั่งและวันที่ผู้เกี่ยวข้องรับทราบคำสั่งเป็นข้อมูลสำคัญที่สัมพันธ์กับการนับและควบคุมระยะเวลาในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการสอบสวน

๕.๓ ความเป็นกลางและการคัดค้านกรรมการ

ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิคัดค้านกรรมการสอบสวน ตามข้อ ๒๒ แห่งกฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ หากปรากฏเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาในเรื่องที่สอบสวน

๒. เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหา

๓. เป็นญาติของผู้กล่าวหา กล่าวคือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางสมรสนับได้เพียงสองชั้น

๔. เป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา หรือกับคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้ถูกกล่าวหา

๕. เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

๖. เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำผิดตามเรื่องที่กล่าวหา

๗. มีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรม

ผู้ถูกกล่าวหาต้องทำคำคัดค้าน เป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงและเหตุแห่งการคัดค้าน ยื่นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยต้องยื่นภายในกำหนด ๗ วันนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหา ทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือวันที่ผู้ถูกกล่าวหา ทราบว่ามีเหตุแห่งการคัดค้านตามข้อ ๒๒ แล้วแต่กรณี

เมื่อมีการคัดค้านโดยถูกต้องแล้ว กรรมการผู้ถูกคัดค้านต้อง**หยุดปฏิบัติหน้าที่**ในเรื่องนั้นไว้ก่อน จนกว่าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำคัดค้าน เพื่อป้องกันมิให้การสอบสวนดำเนินไปโดยบุคคลที่อาจมีปัญหาเรื่องความเป็นกลาง หากผู้สั่งแต่งตั้งเห็นว่ามีเหตุคัดค้านจริง ให้กรรมการผู้นั้นพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน และดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนตามความจำเป็น แต่หากเห็นว่าไม่มีเหตุเพียงพอที่จะทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรม กรรมการผู้นั้นก็สามารถกลับมาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

ข้อสังเกต ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดมีเหตุให้ต้องพ้นจากการเป็นกรรมการ เช่น ถูกคัดค้านและผู้มีอำนาจพิจารณาแล้วเห็นว่าคำคัดค้านมีเหตุ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสามารถมีคำสั่งเปลี่ยนกรรมการสอบสวน ได้ตามเหตุผลและความจำเป็น ทั้งนี้ การมีเหตุคัดค้านกรรมการสอบสวนเป็นเหตุเกี่ยวกับ ตัวบุคคลผู้ทำหน้าที่กรรมการ มิได้ทำให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเดิมต้องถูกยกเลิกทั้งฉบับ ผู้สั่งแต่งตั้งจึงอาจแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการโดยออกคำสั่งเปลี่ยนแปลงกรรมการ เพื่อให้การสอบสวนดำเนินต่อไปได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ต้องแจ้งคำสั่งเปลี่ยนแปลงให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบพร้อมทั้งให้สิทธิในการคัดค้านกรรมการดังกล่าวด้วย

๕.๔ การนัดประชุมครั้งแรก

ให้**ประธานกรรมการ**จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรก **ภายใน ๗ วัน** นับแต่วันที่ประธานได้รับสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ ๒๗ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

การประชุมครั้งแรกมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้คณะกรรมการร่วมกัน **กำหนดประเด็นการสอบสวน วางแนวทางการสอบสวน และการรวบรวมพยานหลักฐาน** ให้เป็นระบบและสอดคล้องกับข้อกล่าวหา ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการสอบสวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครบถ้วน และอยู่ภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ในการประชุมพิจารณาของคณะกรรมการสอบสวน

๑. กรรมการต้องมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

๒. ต้องมีประธานกรรมการร่วมประชุม หากประธานไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ กรรมการต้องเลือกคนใดคนหนึ่งมาเป็นประธานได้

๓. การลงมติให้ถือเสียงข้างมาก หากเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการออกเสียงชี้ขาด

ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดทำบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนไว้ทุกครั้ง โดยจัดทำในรูปแบบบันทึกประจำวันหรือรายงานการประชุมก็ได้

สรุป *การประชุมนัดแรก มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดแนวทางในการสอบสวน กรรมการจะได้รู้ว่า*

- *จะสอบสวนเรื่องอะไร*
- *ควรต้องสอบใคร*
- *จะรวบรวมพยานหลักฐานอะไรบ้าง*

❖ **ตัวอย่าง** การกำหนดประเด็นการสอบสวน

ข้อเท็จจริงเบื้องต้น มีกรณีกล่าวหาว่า นาย ก. เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของสำนักงาน ได้จัดทำหรือเสนอเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณอันเป็นเท็จ จำนวน ๕ รายการ และนำเงินที่เบิกจ่ายเป็นเท็จ จำนวน ๑๕๐,๒๐๐ บาท ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

<u>ควรกำหนดประเด็นการสอบสวน ดังนี้</u>

๑. นาย ก. ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของสำนักงาน และมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำและเสนอเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณในรายการที่ถูกร้องเรียนหรือไม่ เพียงใด

๒. นาย ก. ได้จัดทำหรือเสนอเอกสารประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณจำนวน ๕ รายการ อันมีข้อความหรือหลักฐานเป็นเท็จหรือไม่ รายการใด จำนวนเท่าใด และข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเป็นอย่างไร

๓. การจัดทำหรือเสนอเอกสารดังกล่าวเป็นเหตุให้มีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของทางราชการจำนวนรวม ๑๕๐,๒๐๐ บาทหรือไม่ เบิกจ่ายเมื่อใด และเงินดังกล่าวตกแก่ผู้ใด

๔. นาย ก. ได้รับเงินหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับหรือครอบครองเงินจำนวนดังกล่าว และได้นำเงินไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่ หากมี เป็นจำนวนเท่าใด และนำไปใช้เพื่อการใด

๕. การกระทำของนาย ก. เป็นการกระทำโดยจงใจหรือมีเจตนาทุจริตหรือไม่ และรู้หรือไม่ว่าการจัดทำหรือเสนอเอกสารดังกล่าวไม่ตรงต่อความเป็นจริง

๖. การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเป็นจำนวนเท่าใด และมีการชดใช้หรือคืนเงินแล้วหรือไม่ เพียงใด

๗. มีบุคคลอื่นเกี่ยวข้องหรือร่วมกระทำการดังกล่าวหรือไม่ และแต่ละรายมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไร

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

- ระยะเวลาการสอบสวนเริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการประชุมนัดแรก
- คณะกรรมการสอบสวนอาจจัดประชุมได้ทั้งในรูปแบบ การประชุม ณ สถานที่ประชุม (On-site) หรือ การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Online) ตามพระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓
- **ยกเว้นขั้นตอนการสอบพยาน ต้องประชุม ณ สถานที่ประชุม (On-site) เท่านั้น**

๕.๕ การรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้กำหนดประเด็นและวางแนวทางการสอบสวนแล้ว ให้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาให้ครบถ้วน รอบด้าน และเป็นธรรม ตามข้อ ๒๘ (๑) ประกอบข้อ ๒๙ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การสอบสวน โดยมิให้รับฟังเพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทั้งต้องพิจารณาทั้งพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้สามารถวินิจฉัยข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

หากระหว่างการสอบสวนปรากฏว่ามีบุคคล เอกสาร วัตถุ หรือข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องและอาจเป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริง คณะกรรมการควรดำเนินการสอบสวนหรือรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวไว้ให้ครบถ้วน และหากไม่สามารถเข้าถึงหรือได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้น ให้บันทึกเหตุไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

ข้อสังเกต ในระหว่างการสอบสวน หากคณะกรรมการสอบสวนพบพยานหลักฐานที่ควรกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยในเรื่องอื่นนอกเหนือจากเรื่องที่ระบุไว้ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ประธานกรรมการรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยเร็ว ตามข้อ ๔๙ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

๕.๕.๑ ตัวอย่างประเภทของพยานหลักฐาน

๑. พยานวัตถุ สิ่งของหรือวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือเหตุการณ์ เช่น ทรัพย์สินที่ชำรุด อุปกรณ์สำนักงาน เงินสด ของกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการกระทำ ตราประทับ บัตรประจำตัว หรือสิ่งของที่ตรวจยึดได้

๒. พยานเอกสาร เอกสารที่ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริง หน้าที่ คำสั่ง หรือการดำเนินการ เช่น คำสั่งมอบหมายงาน หนังสือราชการ บันทึกข้อความ รายงานการประชุม สัญญา ใบลา ใบลงเวลา หนังสือรับรอง ใบเสร็จหรือหลักฐานทางการเงิน

๓. พยานบุคคล บุคคลที่รู้เห็นข้อเท็จจริงจากการพบเห็น ได้ยิน หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในเหตุการณ์ ผู้รับบริการ ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา

๔. พยานผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ชำนาญการพิเศษ บุคคลที่มีความรู้หรือทักษะเฉพาะด้าน ซึ่งให้ความเห็นในเรื่องที่ต้องอาศัยความรู้เฉพาะทาง เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีตรวจสอบความผิดปกติทางการเงิน วิศวกรวิเคราะห์สาเหตุอาคารเสียหาย ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ตรวจสอบระบบสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านลายมือหรือลายเซ็น

๕. พยานอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลที่จัดเก็บหรือส่งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และสามารถใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ เช่น อีเมล ข้อความ LINE/แชต ข้อมูล GPS ภาพจากกล้องวงจรปิด ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ ข้อมูลจากระบบลงเวลาหรือฐานข้อมูลของหน่วยงาน

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

- หากได้รับพยานหลักฐานที่เป็นไฟล์เสียง ไฟล์ภาพเคลื่อนไหวหรือรูปภาพควรให้ผู้ให้หลักฐานถอดข้อความจากไฟล์เหล่านี้ให้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วย และรับรองความถูกต้องของเอกสาร
- กรณีสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก อาจให้มีบุคคลที่เด็กไว้วางใจอยู่ในที่สอบปากคำด้วยได้

๕.๕.๒ การสอบปากคำ

หลักเกณฑ์การสอบปากคำ ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน

๑. ห้ามบุคคลอื่นอยู่หรือร่วมทำการสอบสวน

๒. ให้สอบปากคำคราวละ ๑ คน พร้อมกันนี้ต้องแจ้งให้พยานทราบว่ากรรมการสอบสวนมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จอาจเป็นความผิดตามกฎหมาย

๓. การสอบปากคำต้องมีกรรมการสอบสวนร่วมสอบ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด แต่หากจำนวนกึ่งหนึ่งมากกว่าสามคน อาจให้กรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคนทำการสอบปากคำได้

๔. ห้ามบุคคลอื่นอยู่ในสถานที่สอบปากคำ เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นว่าการให้บุคคลอื่นอยู่ด้วยเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนและอนุญาตเป็นกรณี ๆ ไป เช่น

- ทนาย
- ที่ปรึกษา
- พยานเป็นผู้เยาว์และไม่สามารถให้ถ้อยคำได้โดยลำพัง อาจอนุญาตให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่ผู้เยาว์ไว้วางใจอยู่ร่วมในระหว่างการสอบปากคำได้

ทั้งนี้ ต้องไม่ให้บุคคลดังกล่าวให้ถ้อยคำ ชี้นำ แทรกแซง หรือมีอิทธิพลต่อการให้ถ้อยคำของพยาน

๕. ห้ามทำคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับหรือกระทำการอื่นใดโดยไม่ชอบเพื่อจูงใจให้พยานให้ถ้อยคำ

๕.๕.๓ การบันทึกถ้อยคำ

การสอบปากคำต้องจัดทำบันทึกถ้อยคำตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด ได้แก่ บันทึกถ้อยคำพยาน แบบ ดว. ๓[๕] และบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาแบบ ดว. ๔[๖] เมื่อบันทึกถ้อยคำแล้ว กรรมการต้องอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง

[๕] ภาคผนวก ๕ บันทึกถ้อยคำพยาน (แบบ ดว.๓)

[๖] ภาคผนวก ๖ บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา (แบบ ดว.๔)

หรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเอง แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำและกรรมการสอบสวนที่ร่วมสอบปากคำลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หากบันทึกมีหลายหน้า ต้องให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนที่ร่วมสอบอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อกำกับ**ทุกหน้า**

ห้ามขูด ลบ หรือเขียนทับข้อความเดิม หากต้องแก้ไขให้ใช้วิธีขีดฆ่าหรือตกเติม และให้ผู้ให้ถ้อยคำกับกรรมการสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับจุดที่แก้ไขทุกแห่ง

หากผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุไว้ด้วย

<u>เทคนิคการสอบปากคำ</u>

✧ ควรเริ่มจากคำถามปลายเปิดเพื่อให้พยานเล่าเหตุการณ์ แล้วจึงถามเจาะจงในประเด็นสำคัญ หลีกเลี่ยงคำถามชี้นำที่ใส่ข้อสรุปไว้ในคำถาม โดยเฉพาะประเด็นเจตนา ความรู้ และความเสียหาย เมื่อคำให้การขัดกับเอกสารหรือพยานอื่น ควรให้โอกาสพยานอธิบายความแตกต่าง ไม่ควรเขียนข้อสรุปแทนคำของพยาน และควรให้ผู้ให้ถ้อยคำตรวจสอบบันทึกก่อนลงลายมือชื่อ

๕.๕.๔ กรณีการนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐาน

ต้องบันทึกการได้มาของหลักฐานว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด หากเป็นพยานเอกสารให้ใช้ต้นฉบับ หากไม่สามารถนำต้นฉบับมาได้ สามารถใช้สำเนาที่กรรมการสอบสวนหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องได้ หากต้นฉบับสูญหาย ถูกทำลาย หรือไม่สามารถหาได้ด้วยเหตุอื่น คณะกรรมการอาจพิสูจน์ข้อเท็จจริงจากสำเนาเอกสารหรือพยานบุคคลแทนได้

๕.๕.๕ กรณีพยานไม่มา หรือไม่สามารถเรียกพยานได้

หากคณะกรรมการเรียกบุคคลมาเป็นพยานตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่มา มาแต่ไม่ชี้แจง ไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่สามารถเรียกบุคคลนั้นมาให้ถ้อยคำได้ภายในเวลาอันควร คณะกรรมการอาจไม่สอบสวนพยานบุคคลนั้นได้ **ต้องบันทึกเหตุผลไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานการสอบสวน**

๕.๕.๖ การงดสอบพยานที่ไม่จำเป็น

หากคณะกรรมการเห็นว่าการสอบพยานบุคคล หรือการรวบรวมพยานเอกสารหรือวัตถุใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น หรือพยานหลักฐานนั้นมิใช่สาระสำคัญของเรื่อง คณะกรรมการอาจงดสอบสวนหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นได้

๕.๕.๗ การสอบพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ต่างท้องที่

หากต้องสอบปากคำพยานหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ต่างท้องที่ ประธานกรรมการอาจรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อขอให้มอบหมายหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานในท้องที่นั้น ซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน ดำเนินการแทนได้ โดยคณะกรรมการต้องกำหนด ประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการให้สอบสวน ส่งไปด้วย เพื่อให้การสอบสวนตรงกับประเด็นในสำนวน

เมื่อได้รับมอบหมาย หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานนั้นต้องเลือกข้าราชการฝ่ายพลเรือนอย่างน้อยอีกสองคนมาร่วมเป็นคณะเพื่อดำเนินการสอบสวน และคณะดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการสอบสวนตามที่กฎ ก.พ. กำหนด

๕.๖ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้คณะกรรมการจัดประชุมเพื่อพิจารณาว่า จากพยานหลักฐานที่รวบรวมมา ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. องค์ประชุม ต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งและไม่น้อยกว่า ๓ คน (ถ้ากรรมการมี ๓ คน ต้องมา ๓ คน)

๒. มติ ต้องถือเสียงข้างมาก

๓. สาระสำคัญในการประชุม คือกรรมการต้องพิจารณาว่าทำผิดหรือไม่ หากผิด ผิดกรณีใด

หากประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดวินัย ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานการสอบสวน แบบ ดว. ๖ พร้อมความเห็นเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาในขั้นตอนต่อไป

แต่หากเห็นว่า มีพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย ให้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาต่อไป

ข้อสังเกต กรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดหรือต้องรับผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบสวน และคณะกรรมการเห็นว่าข้อเท็จจริงตามคำพิพากษานั้น ประจักษ์ชัดเพียงพอว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดตามข้อกล่าวหา คณะกรรมการอาจนำคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นมาใช้เป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหา โดยไม่จำเป็นต้องรวบรวมพยานหลักฐานอื่นอีกก็ได้ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการยังคงต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

- การมีคำพิพากษาถึงที่สุด เป็นเพียงพยานหลักฐานหนึ่งในการสนับสนุนข้อกล่าวหาเท่านั้น แต่คณะกรรมการยังคงต้องดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและการให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง

๕.๖.๑ การจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

เมื่อคณะกรรมการเห็นว่ามีพยานหลักฐานสนับสนุนว่าผู้ถูกกล่าวหาอาจกระทำผิดวินัย ต้องจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ตามแบบ ดว.๕[๗] ต้องมีสาระสำคัญ ได้แก่

๑. ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด

๒. กระทำเมื่อใด

๓. กระทำอย่างไร

๔. การกระทำนั้นเป็นความผิดวินัยกรณีใด

๕. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยจะระบุชื่อพยานหรือไม่ก็ได้

๖. แจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ

๗. แจ้งสิทธิในการแสดงหรืออ้างพยานหลักฐานเพื่อขอให้คณะกรรมการเรียกพยานหลักฐานนั้นมาประกอบการพิจารณา

[๗] ภาคผนวก ๗ บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ ดว.๕)

บันทึกดังกล่าวต้องจัดทำ ๒ ฉบับ มีข้อความตรงกัน และให้ประธานกรรมการกับกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อ

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

- ในขั้นตอนของการจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ดว. ๕ ไม่ต้องระบุฐานความผิดหรือมาตราให้ตั้งข้อกล่าวหากว้าง ๆ

๕.๖.๒ วิธีการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา

ให้คณะกรรมการมีหนังสือเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด เพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา รวมทั้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ทราบ เมื่อผู้ถูกกล่าวหารับทราบแล้วให้ลงลายมือชื่อพร้อมวัน เดือน ปี ในบันทึก โดยมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาเก็บไว้ ๑ ฉบับ และเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวน ๑ ฉบับ

หากผู้ถูกกล่าวหามาพบแต่ ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบ ให้คณะกรรมการบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ และถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว จากนั้นให้ดำเนินการส่งบันทึกไปที่ที่อยู่ตามหลักฐานราชการด้วย

๕.๖.๓ การกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว ให้คณะกรรมการแจ้งให้ทราบว่าจะให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา วันใด เวลาใด สถานที่ใด และด้วยวิธีการใด อาจแจ้งในวันที่ผู้ถูกกล่าวหามาพบคณะกรรมการหรือแจ้งเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานของทางราชการก็ได้ กรณีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบเมื่อครบกำหนด ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่งหนังสือทางไปรษณีย์

หากผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบคณะกรรมการตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด ให้ส่งบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ตามหลักฐานของทางราชการ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาเมื่อครบกำหนด ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่งบันทึกทางไปรษณีย์ โดยคณะกรรมการอาจส่งหนังสือกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาไปพร้อมกับบันทึกดังกล่าวได้

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้ตามวัน เวลา สถานที่ หรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยมีเหตุผลหรือความจำเป็น หรือคณะกรรมการเห็นว่ามีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม คณะกรรมการสามารถ กำหนดวัน เวลา สถานที่ หรือวิธีการใหม่ได้

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

- คำว่า **“ที่อยู่ตามหลักฐานของทางราชการ”** ที่อยู่ที่ปรากฏในหน่วยงานราชการ เช่น ที่อยู่ที่ให้ไว้กับหน่วยงานราชการ หรือที่อยู่ที่ระบุไว้เมื่อยื่นใบลา เป็นต้น ควรใช้เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

๕.๖.๔ กรณีผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพ

หากผู้ถูกกล่าวหา รับสารภาพว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาใด ให้คณะกรรมการบันทึกการรับสารภาพในข้อกล่าวหานั้นไว้เป็นหนังสือ ในกรณีดังกล่าวคณะกรรมการอาจไม่สอบสวนในข้อกล่าวหานั้นต่อไปก็ได้ แล้วดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

อย่างไรก็ตาม หากยังมีข้อเท็จจริงสำคัญที่ต้องตรวจสอบ เช่น ลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความเสียหาย เหตุจูงใจ หรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษ คณะกรรมการควรรวบรวมข้อเท็จจริงดังกล่าวให้เพียงพอต่อการจัดทำความเห็น

ข้อควรระวัง หากมีพยานหลักฐานใหม่ที่เป็น**ผลร้าย**ต่อผู้ถูกกล่าวหาแต่คณะกรรมการประสงค์จะนำพยานหลักฐานนั้นมาใช้ประกอบการวินิจฉัยความผิด ต้องแจ้งสาระสำคัญของพยานหลักฐานเพิ่มเติมให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและให้โอกาสโต้แย้งก่อน ไม่ควรนำพยานหลักฐานที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่เคยได้รับโอกาสชี้แจงมาเป็นเหตุสำคัญในการวินิจฉัยความผิด

๕.๗ การประชุมลงมติและการทำรายงานการสอบสวน

เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าได้รวบรวมพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาแล้ว ต้องจัดประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นในรายงานการสอบสวน โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. องค์ประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และไม่น้อยกว่า ๓ คน

๒. มติ ให้ถือเสียงข้างมาก

๓. สาระสำคัญที่ต้องพิจารณาในการประชุม ได้แก่

- ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดหรือไม่
- ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดกรณีใด มาตราใด
- สมควรได้รับโทษสถานใด/มีเหตุลดหย่อนโทษหรือไม่

หากพิจารณาแล้วผลการสอบสวนยังไม่ชัดเจนพอที่จะลงโทษฐานความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหาอาจมีเหตุให้ออกจากราชการกรณี หย่อนความสามารถ บกพร่องในหน้าที่ ประพฤติตนไม่เหมาะสม หรือมีมลทินหรือมัวหมอง จนการให้รับราชการต่อไปอาจเป็นการเสียหายแก่ราชการ ตามมาตรา ๑๑๐ (๖) หรือ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วแต่กรณี คณะกรรมการต้องเสนอความเห็นในประเด็นดังกล่าวไว้ในรายงานการสอบสวนด้วย

๕.๗.๑ การทำรายงานการสอบสวน

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมพิจารณาและมีมติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานการสอบสวนตาม แบบ ดว.๖[๙] เสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน พร้อมสำนวนการสอบสวน ตามข้อ ๕๓ แห่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

รายงานการสอบสวนเป็นเอกสารที่แสดงผลการสอบสวนทั้งหมดของคณะกรรมการ โดยต้องสรุปข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน ข้อกฎหมาย การวิเคราะห์ และความเห็นของคณะกรรมการให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้สั่งแต่งตั้งสามารถตรวจสอบและพิจารณาสั่งการได้จากสำนวนอย่างครบถ้วน

[๙] ภาคผนวก ๘ รายงานการสอบสวน (ดว.๖)

สาระสำคัญที่ควรปรากฏในรายงานการสอบสวน

๑. เรื่องและที่มาของการสอบสวน : ระบุคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ถูกกล่าวหา และเรื่องหรือพฤติการณ์ที่ถูกกล่าวหา

๒. ข้อกล่าวหา : ระบุให้ชัดเจนว่าผู้ถูกกล่าวหาถูกกล่าวหาว่ากระทำการใด และการกระทำนั้นอาจเป็นความผิดวินัยกรณีใด

๓. ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวน : เรียบเรียงข้อเท็จจริงและลำดับเหตุการณ์ที่ได้จากพยานหลักฐาน โดยแยกข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ออกจากข้อกล่าวอ้างหรือความเห็นของพยาน

๔. พยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา : สรุปสาระสำคัญของพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานอิเล็กทรอนิกส์ หรือพยานหลักฐานอื่นที่สนับสนุนว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิด

๕. คำชี้แจงและพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหา : สรุปคำชี้แจง ข้อโต้แย้ง เหตุผล และพยานหลักฐานที่ผู้ถูกกล่าวหานำมาแก้ข้อกล่าวหา

๖. ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ : คณะกรรมการต้องวินิจฉัยว่า จากพยานหลักฐานทั้งหมด ข้อเท็จจริงใดรับฟังได้หรือรับฟังไม่ได้ พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

๗. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง : ระบุบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎ ก.พ. ระเบียบ คำสั่ง หรือหลักกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา

๘. การวิเคราะห์องค์ประกอบความผิด : นำข้อเท็จจริงที่รับฟังได้มาปรับกับองค์ประกอบของบทกฎหมายทีละประเด็น เพื่อพิจารณาว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเข้าองค์ประกอบความผิดวินัยหรือไม่

๙. ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน : ต้องระบุให้ชัดเจนว่า

- ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการตามข้อกล่าวหาหรือไม่
- หากกระทำ เป็นความผิดวินัยหรือไม่
- เป็นความผิดตามมาตราใด
- เป็นวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง
- ควรได้รับโทษสถานใด
- มีเหตุอันควรลดหย่อนโทษหรือไม่ และเพียงใด

๑๐. กรณีไม่เป็นความผิดวินัย : หากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ หรือข้อเท็จจริงไม่เข้าองค์ประกอบความผิด ต้องระบุเหตุผลให้ชัดเจนและเสนอให้ยุติเรื่องในข้อกล่าวหานั้น

๑๑. กรณีตามมาตรา ๑๑๐ (๖) หรือ (๗) : หากผลการสอบสวนยังไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง แต่มีข้อเท็จจริงเข้าลักษณะหย่อนความสามารถ บกพร่องในหน้าที่ ประพฤติตนไม่เหมาะสม หรือมีมลทินหรือมัวหมองให้คณะกรรมการเสนอความเห็นในประเด็นดังกล่าวไว้ด้วย

๑๒. การลงลายมือชื่อ : เมื่อจัดทำรายงานการสอบสวนแล้ว กรรมการสอบสวนต้องลงลายมือชื่อตามแบบ ดว.๖ เพื่อรับรองผลการสอบสวนและความเห็นของคณะกรรมการ หากกรรมการคนใดมีความเห็นแย้งสามารถแสดงความเห็นแย้งไว้ และอาจจัดทำบันทึกความเห็นแย้งโดยละเอียดแนบไปกับรายงานการสอบสวน เพื่อให้ผู้สั่งแต่งตั้งได้รับทราบความเห็นของกรรมการทุกฝ่ายประกอบการพิจารณา

๑๓. การเสนอรายงาน : รายงานการสอบสวนพร้อมสำนวนต้องเสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยตรง มิใช่การเสนอรายงานราชการตามลำดับชั้นตามปกติ เนื่องจากการสอบสวนทางวินัยเป็นกระบวนการเฉพาะที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการรายงานผลต่อผู้สั่งแต่งตั้ง

ข้อควรรู้สำหรับกรรมการ

- ๑. ให้ประธานกรรมการลงนามกำกับทุกหน้าของรายงานการสอบสวน
- ๒. วันที่คณะกรรมการเสนอรายงานการสอบสวนพร้อมสำนวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ถือเป็นวันที่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนในเรื่องนั้นสิ้นสุดลง

๕.๘ แผนผัง : ระยะเวลาการสอบสวน

๕.๙ การพิจารณาสั่งการของผู้สั่งแต่งตั้ง

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับ รายงานการสอบสวนพร้อมสำนวน แล้ว ต้องตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการสอบสวน หากเห็นว่าสำนวน ยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ผู้สั่งแต่งตั้งอาจสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเพิ่มเติม เช่น แจ้งข้อกล่าวหาให้ครบถ้วน แสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม หรือแก้ไขให้ถูกต้อง โดยคณะกรรมการไม่ต้องทำความเห็นให้ยึดความเห็นแรกเป็นหลัก

หากเห็นว่าสำนวน ถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้พิจารณาแล้วมีความเห็นและสั่งการตามผลแห่งคดี เช่น
- ไม่เป็นความผิดวินัย ⟶ สั่งยุติเรื่อง
- เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ⟶ พิจารณาสั่งลงโทษตามฐานความผิดและระดับโทษที่กฎหมายกำหนด
- เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ⟶ ดำเนินการตามขั้นตอนสำหรับการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง
- ข้อเท็จจริงเข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๑๑๐ (๖) หรือ (๗) ⟶ พิจารณาดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าว โทษความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มี ๒ สถาน ได้แก่ **ปลดออกและไล่ออก**

๕.๑๐ ตัวอย่างกรณีโทษวินัยอย่างร้ายแรง

๑. นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึง ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ โดยผู้บังคับบัญชาอนุญาตให้ลาป่วย เฉพาะวันที่มีความเห็นแพทย์ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ส่วนวันอื่นๆ ผู้บังคับบัญชาไม่อนุญาตให้ลาป่วย โดยเห็นว่าเหตุที่ไม่มาปฏิบัติราชการเพราะมีปัญหาครอบครัว อันเป็นเหตุส่วนตัว พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๕ (๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ มีโทษ **ปลดออกจากราชการ**

๒. นักวิชาการการเงินและบัญชีชำนาญการ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ได้มีพฤติการณ์กระทำความผิดวินัยหลายประการ ดังนี้ ๑. สั่งจ่ายเช็คในนามของตนเองแล้วนำไปขึ้นเงินโดยไม่นำไปชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้หลายราย ๒. ไม่นำเงินประกันตัวเด็กและเยาวชนส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน ๓. แก้ไขจำนวนเงินสงเคราะห์เด็กและเยาวชนยากจนในเช็คภายหลังจากที่ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลงนามในเช็คเรียบร้อย ๔. ไม่นำรายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของทางราชการส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน ๕. ไม่นำเงินค่าไฟฟ้าบ้านพักที่เบิกเกินส่งคืนคลัง ๖. นำเงินฝึกอาชีพระยะสั้นไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๒๑,๗๒๕.๐๕ บาท พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัย ตามมาตรา ๘๕ (๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีโทษ **ไล่ออกจากราชการ**

ที่มา : แนวทางการลงโทษข้าราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.

๕.๑๑ แผนผัง : กระบวนงานของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

บทที่ ๖

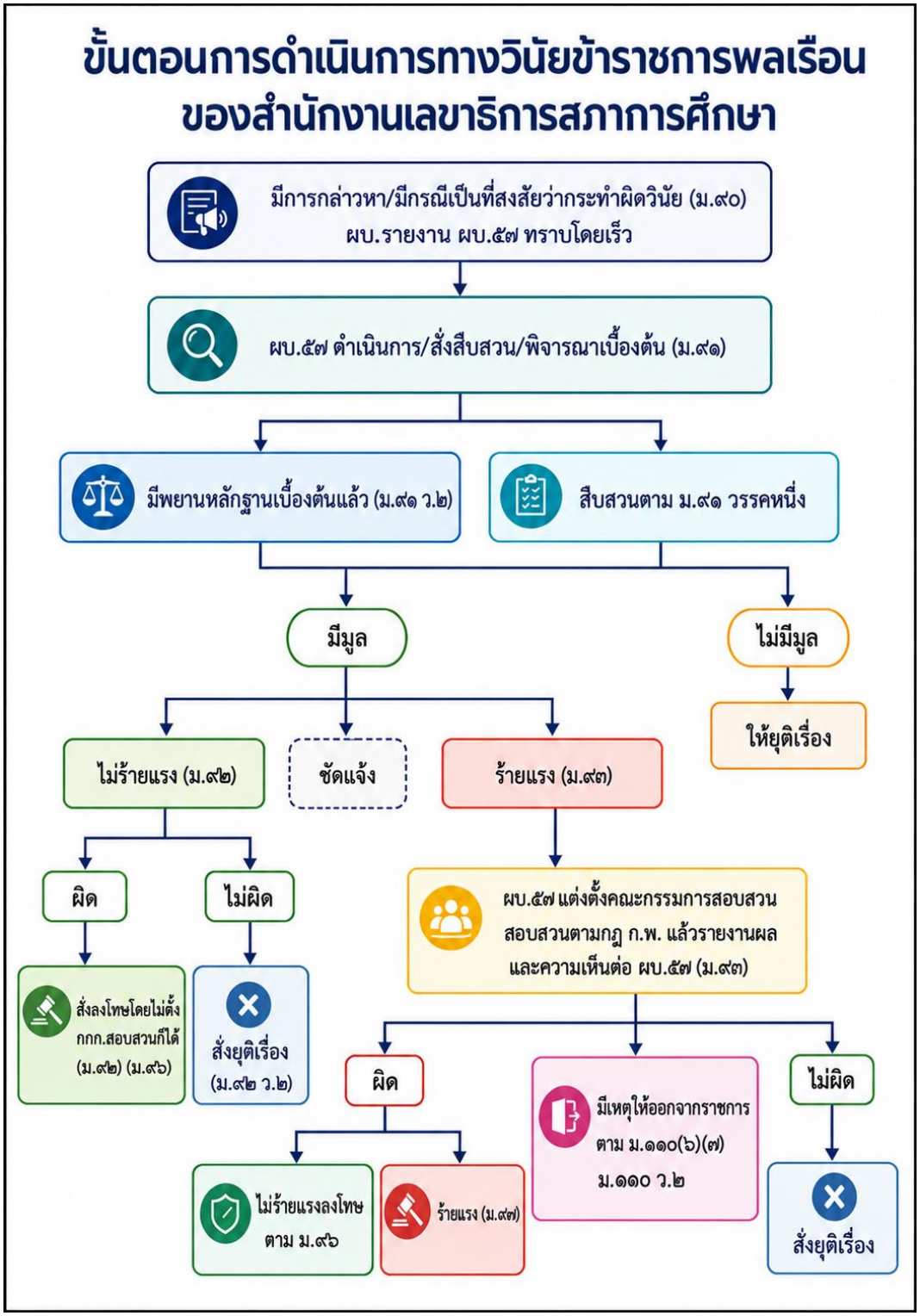
สรุป

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจำเป็นต้องยึดถือทั้ง ความลับ ความเป็นกลาง และจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ควบคู่กัน เนื่องจากสำนวนทางวินัยมักประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และข้อกล่าวหาที่อาจกระทบต่อสิทธิและชื่อเสียงของบุคคล กรรมการจึงควรใช้ เปิดเผย หรือส่งต่อข้อมูลเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ไม่ส่งสำนวนหรือข้อมูลผ่านช่องทางที่ไม่เหมาะสม ไม่สนทนาข้อเท็จจริงของคดีนอกคณะกรรมการในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอคติ และควรหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะก่อนที่กระบวนการพิจารณาจะสิ้นสุด ในด้านความเป็นกลาง กรรมการต้องมิใช่เพียงไม่มีส่วนได้เสียโดยตรงในเรื่องที่สอบสวนเท่านั้น แต่ต้องเปิดใจรับฟังพยานหลักฐานทุกฝ่ายโดยปราศจากอคติ ไม่ยึดติดกับข้อสรุปหรือความเชื่อเดิม ไม่ให้น้ำหนักพยานมากหรือน้อยเพราะความสัมพันธ์ส่วนตัว และหากมีพฤติการณ์ใดที่อาจทำให้เกิดข้อสงสัยในความเป็นกลาง ควรแจ้งเหตุต่อผู้มีอำนาจหรือถอนตัวตามความเหมาะสม เพื่อคุ้มครองความเป็นธรรมของกระบวนการ

หัวใจของการดำเนินการทางวินัยจึงมิใช่เพียงต้องมีผู้รับผิด แต่คือการทำให้ข้อเท็จจริงได้รับการตรวจสอบอย่างครบถ้วนและข้อสรุปของคณะกรรมการตั้งอยู่บนพยานหลักฐานที่เชื่อถือได้ หากปรากฏว่ามีการกระทำผิดต้องเสนอความเห็นและดำเนินการตามกฎหมายอย่างเหมาะสม แต่หากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏความผิดหรือพยานหลักฐานไม่เพียงพอ กรรมการก็ต้องเสนอความเห็นตามข้อเท็จจริงโดยไม่คำนึงว่าผลจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด

ดังนั้น หลักที่กรรมการควรยึดถือในการปฏิบัติหน้าที่ คือ รักษาความลับ เปิดใจรับฟังอย่างเป็นธรรม วินิจฉัยจากพยานหลักฐาน และสามารถอธิบายข้อสรุปได้ด้วยเหตุผลและกฎหมาย ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ

๖.๑ แผนผัง : ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการพลเรือน

๖.๒ โทษทางวินัยของข้าราชการพลเรือน

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑	แบบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง
ภาคผนวก ๒	ตัวอย่างรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริง
ภาคผนวก ๓	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง (แบบ ดว.๑)
ภาคผนวก ๔	คำสั่งเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน (แบบ ดว.๒)
ภาคผนวก ๕	บันทึกถ้อยคำพยาน (แบบ ดว.๓)
ภาคผนวก ๖	บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา (แบบ ดว.๔)
ภาคผนวก ๗	บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ ดว.๕)
ภาคผนวก ๘	รายงานการสอบสวน (ดว.๖)
ภาคผนวก ๙	ผลการดำเนินการโครงการการดำเนินการทางวินัยและคดีความ ประจำปี ๒๕๖๙

ภาคผนวก ๑

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ที่ ...../๒๕.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

(ข้อเท็จจริง).....

.....

.....

.....

ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวอย่างถูกต้องครบถ้วน อาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๑ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๕ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. ..... ประธานกรรมการ

๒. ..... กรรมการ

๓. ..... กรรมการ

๔. ..... กรรมการและเลขานุการ

๕. ..... ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงพร้อมเสนอความเห็นต่อเลขาธิการสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาภายใน ..... วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนี้

สั่ง ณ วันที่ ..... พ.ศ. ๒๕.....

(.....)

เลขาธิการสภาการศึกษา

ภาคผนวก ๒

(ตัวอย่าง) รายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง

วันที่ .....

เรื่อง การสืบสวนข้อเท็จจริง..... ซึ่งถูกสงสัยว่ากระทำผิดวินัย

เรียน เลขาธิการสภาการศึกษา

ตามคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ลับ ที่ ...../..... สั่ง ณ วันที่ ..... แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง..... ข้าราชการพลเรือนสามัญสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งถูกสงสัยว่ากระทำผิดวินัย .....
.....
.....
.....
.....
.....

บัดนี้ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสืบสวนโดยสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา พยานบุคคล รวบรวมพยานเอกสารและพยานอื่น ๆ แล้ว ดังนี้

๑. ผู้ถูกกล่าวหา

.....
.....
.....
.....

๒. พยานบุคคล

(๑).....
.....
.....
.....
.....

(๒).....

.....

.....

(๓).....

.....

.....

.....

.....

๓. พยานเอกสาร

(๑).....

.....

.....

.....

.....

(๒).....

.....

.....

.....

.....

(๓).....

.....

.....

.....

.....

คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้พิจารณาพยานหลักฐานและประชุมพิจารณาแล้ว ได้ข้อเท็จจริงและมีความเห็น ดังนี้

ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนรับฟังได้ว่า

.....

.....

.....

.....

ความเห็นและข้อเสนอ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จึงขอเสนอสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงมาเพื่อโปรดพิจารณา

..... ประธานกรรมการ

(.....)

..... กรรมการ

(.....)

..... กรรมการ

(.....) และเลขานุการ

ภาคผนวก ๓

แบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด
ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

แบบ ดว. ๑
(ข้อ ๑๙)

คำสั่ง.....

.....

ที่...../.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง

ด้วย.....(ชื่อ).....เลขประจำตัวประชาชน.....ข้าราชการพลเรือนสามัญ.....ตำแหน่งในการบริหารงาน.....(ถ้ามี).....ตำแหน่งในสายงาน.....ระดับ.....ส่วนราชการ.....สังกัดจังหวัด.....(ถ้ามี).....เลขที่ตำแหน่ง.....มีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่อง.....
.....

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๓ หรือมาตรา ๙๔ (...) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วแต่กรณี ประกอบกับข้อ ๑๕ หรือข้อ ๑๖ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้วแต่กรณี จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาในเรื่องดังกล่าว

ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

.....(ชื่อ).....	เป็นประธานกรรมการ
.....(ชื่อ).....	เป็นกรรมการ
ฯลฯ	ฯลฯ
.....(ชื่อ).....	เป็นกรรมการและเลขานุการ
.....(ชื่อ).....	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี)

ให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงพิจารณาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้วนำเสนอสำนวนการสอบสวนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

อนึ่ง ถ้าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเห็นว่า กรณีมีมูลว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยในเรื่องอื่น นอกจากที่ระบุไว้ในคำสั่งนี้ หรือกรณีที่การสอบสวนพาดพิงไปถึงบุคคลอื่น ให้ดำเนินการตามข้อ ๔๙ หรือ ข้อ ๕๐ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้วแต่กรณี

สั่ง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ)

(.....ชื่อผู้สั่ง.....)
.....ตำแหน่ง.....

ในกรณีเป็นผู้รักษาการแทน/เป็นผู้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน/เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งให้ระบุด้วย

ภาคผนวก ๔

แบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด
ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

แบบ ดว. ๒
(ตามข้อ ๒๐)

คำสั่ง.....

ที่...../๒๕..

เรื่อง เปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน

ตามคำสั่ง..... ที่..../๒๕.. สั่ง ณ วันที่.....
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง (ชื่อ).....เลขประจำตัวประชาชน.....
ข้าราชการพลเรือนสามัญประเภท.....ตำแหน่งในการบริหารงาน (ถ้ามี).....
ตำแหน่งในสายงาน.....ระดับ.....ส่วนราชการ.....สังกัดจังหวัด (ถ้ามี).. .....
.....กรม.....เลขที่ตำแหน่ง.....นั้น

บัดนี้ เห็นสมควรเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน เป็นดังนี้

.....(ชื่อ)..... เป็นประธานกรรมการ

.....(ชื่อ)..... เป็นกรรมการ

ฯลฯ ฯลฯ

.....(ชื่อ)..... เป็นกรรมการและเลขานุการ

.....(ชื่อ)..... เป็นผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี)

สั่ง ณ วันที่ .. เดือน.....พ.ศ. ๒๕..

(ลงชื่อ)

(.....ชื่อผู้สั่ง.....)

.....ตำแหน่ง.....

ในกรณีเป็นผู้รักษาการแทน/เป็นผู้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน/เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งให้ระบุด้วย

ภาคผนวก ๕

แบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด
ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

แบบ ดว. ๓
(ตามข้อ ๓๑)

บันทึกถ้อยคำของพยาน

เรื่อง การสอบสวน.....(ชื่อ).....ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สอบสวนที่.....
วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อ)..... เลขประจำตัวประชาชน.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ..... .....จังหวัด.....ข้าพเจ้าได้ทราบแล้วว่าข้าพเจ้าเป็นพยานในกรณีที่.....(ส่วนราชการ).....สั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง.....(ชื่อ).....ในเรื่อง..... และคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่ากรรมการสอบสวนมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อกรรมการสอบสวนอาจเป็นความผิดตามกฎหมาย

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริง ดังต่อไปนี้.....
.....
.....
.....
.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้กระทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจูงใจข้าพเจ้าให้ถ้อยคำ และกรรมการสอบสวน

ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟัง/ข้าพเจ้าได้อ่านบันทึกถ้อยคำเองแล้ว ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้องจึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้ากรรมการสอบสวน

.....(ลายมือชื่อ)..... พยาน

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... ผู้บันทึกถ้อยคำ

(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า.....(ชื่อ) .....ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

.....(ลายมือชื่อ)..... ประธานกรรมการ

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....) และเลขานุการ

ภาคผนวก ๖

แบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด
ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

แบบ ดว. ๔
(ตามข้อ ๓๑)

บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การสอบสวน.....(ชื่อ).....ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สอบสวนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อ)..... เลขประจำตัวประชาชน.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย..... ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....ข้าพเจ้าได้รับทราบแล้วว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ถูกกล่าวหาตามคำสั่ง.....ที่...../๒๕.. สั่ง ณ วันที่..... ในเรื่อง.....
.....

ตามที่คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามบันทึกลงวันที่.....ให้ข้าพเจ้าทราบแล้วนั้น

ตามข้อกล่าวหาที่ว่า..... .....
.....

ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่า..... .....
.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้กระทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจูงใจข้าพเจ้าให้ถ้อยคำ และกรรมการสอบสวนได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟัง/ข้าพเจ้าได้อ่านบันทึกถ้อยคำเองแล้ว ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน

.....(ลายมือชื่อ)..... ผู้ถูกกล่าวหา

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... ผู้บันทึกถ้อยคำ

(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า.....(ชื่อ) .....ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

.....(ลายมือชื่อ)..... ประธานกรรมการ

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....)

ฯลฯ

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....) และเลขานุการ

ภาคผนวก ๗

แบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด
ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

แบบ ดว. ๕
(ตามข้อ ๔๐)

บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ตามข้อ ๔๐

เรื่อง การสอบสวน.....(ชื่อ).....ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สอบสวนที่.....

วันที่.....

ตามคำสั่ง.....ที่..../๒๕.. สั่ง ณ วันที่..... แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง.....(ชื่อ)..... คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหา..... .....นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและได้ประชุมพิจารณา แล้วเห็นว่าเพียงพอที่จะรับฟังและดำเนินการต่อไปได้โดยมีข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานโดยสรุป ดังนี้

ข้อกล่าวหา..... .....
.....
.....
.....
.....
.....

สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ในการสอบสวนนี้ ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ และมีสิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือจะอ้างพยานหลักฐานเพื่อขอให้เรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้

บันทึกนี้ทำขึ้นสองฉบับมีข้อความตรงกัน และคณะกรรมการสอบสวนได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

.....(ลายมือชื่อ)..... ประธานกรรมการ

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....)

ฯลฯ

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....) และเลขานุการ

---

๑ การประชุมพิจารณาวินิจฉัยตามข้อ ๔๐ ต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่าสามคนและไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด

๒ ให้ระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร เป็นความผิดวินัยกรณีใด

๓ การสรุปพยานหลักฐานจะระบุชื่อพยานหรือไม่ระบุชื่อก็ได้

สอบสวนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....(ชื่อ).....ได้รับทราบและลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ตามบันทึกลงวันที่.....ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน และได้รับบันทึกนี้หนึ่งฉบับไว้แล้วในวันนี้

.....(ลายมือชื่อ)..... ผู้ถูกกล่าวหา

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... ประธานกรรมการ

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....)

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

(.....) และเลขานุการ

ภาคผนวก ๘

แบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด
ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

แบบ ดว. ๖
(ตามข้อ ๕๓)

รายงานการสอบสวน

สอบสวนที่.....
วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ. .....

เรื่อง การสอบสวน ..... *(ชื่อผู้ถูกกล่าวหา)*..... (ตำแหน่ง) ..... ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
เรียน ปลัดกระทรวงพาณิชย์

ตามคำสั่ง..... ที่ ...../๒๕ สั่ง ณ วันที่..... แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง.....(ชื่อ).....ในเรื่อง.....
.....นั้น

ประธานกรรมการได้รับสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาตั้งแต่วันที่..... และได้ประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกเมื่อวันที่.....

บัดนี้ คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนและได้ประชุมพิจารณามีความเห็นในเรื่องที่สอบสวนนี้แล้ว จึงขอรายงานการสอบสวนโดยมีข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และความเห็นดังต่อไปนี้

๑. มูลกรณีเรื่องนี้ปรากฏขึ้นเนื่องจาก .....
.....
.....

๒. การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น .....
.....
.....
.....

๓. ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ (....) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่า .....(ชื่อ)..... กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๔. คณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมพิจารณาวางแนวทางการสอบสวน และได้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และได้ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า.....(ชื่อ)..... ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องนี้ โดยมีข้อเท็จจริงในเบื้องต้นข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยสรุปดังนี้

ข้อเท็จจริงได้ความในเบื้องต้นว่า .....

.....

ข้อกล่าวหา .....

.....

.....

พยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา[๑] .....

.....

๕. คณะกรรมการสอบสวนได้เรียก .....(ชื่อ)..... ผู้ถูกกล่าวหามาแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาได้ลงลายมือชื่อรับทราบและได้รับมอบบันทึกการแจ้งดังกล่าว ลงวันที่..... ไปจำนวนหนึ่งฉบับแล้วด้วย[๒]

๖. .....(ชื่อ)..... ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ดังนี้

คำชี้แจงข้อกล่าวหา .....

.....

.....

พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวหา

.....

.....

.....

.....

๗. คณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมพิจารณา[๓] ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานต่างๆ และมีความเห็น ดังนี้

ข้อเท็จจริงเบื้องต้น .....

.....

.....

---

[๑] ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สอบสวนพยานใดตามข้อ ๓๕ หรืองดสอบสวนพยานใดตามข้อ ๓๖ ให้ระบุพยานที่ไม่สอบสวนหรือพยานหลักฐานที่งดสอบสวนนั้น พร้อมทั้งเหตุผลไว้ด้วย

[๒] ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเรียก ให้ส่งบันทึกตามข้อ ๔๐ จำนวน ๑ ฉบับ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานราชการ

[๓] การประชุมพิจารณาวินิจฉัยตามข้อ ๕๒ ต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่าสามคนและไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง .....
.....
.....

ประเด็นที่ต้องพิจารณา .....
.....
.....

ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน[๔] .....
.....[๕]

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และพร้อมนี้ได้เสนอสำนวนการสอบสวนมาด้วยแล้ว

ลงชื่อ.....(ลายมือชื่อ).....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....(ลายมือชื่อ).....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....(ลายมือชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ
(.....)

[๔] ให้ระบุว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยอย่างไร หรือไม่ ถ้าผิด เป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใดและควรได้รับโทษสถานใด/มีเหตุให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๑๐ (๖) หรือมาตรา ๑๑๐ (๗) หรือไม่ อย่างไร

[๕] ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง ให้บันทึกรายละเอียดความเห็นแย้งด้วย

ภาคผนวก ๙

ผลการดำเนินการโครงการการดำเนินการทางวินัยและคดีความ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินโครงการการดำเนินการทางวินัยและคดีความ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยจัดกิจกรรมลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อใช้ประกอบการจัดทำคู่มือการดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือน สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และการปรับปรุงคู่มือการจัดการเรื่องร้องเรียนและร้องทุกข์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

การดำเนินโครงการดังกล่าวได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสงขลา โดยการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ประกอบด้วยการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางและประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. จังหวัดอุบลราชธานี ลงพื้นที่ระหว่างวันที่ ๑๒ – ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการลงพื้นที่ ดังนี้

๑.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

นายวรวิทย์ โสภาพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ และนางธัณภัทร กอบคำ นิติกรชำนาญการพิเศษ

๑.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

นายปิยะวุฒิ ศรีชนะ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ นางสาวณภัทร อุดมสันติ์ ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี และนางสาวจิราวรรณ บัวศรียอด เจ้าหน้าที่กลุ่มกฎหมายและคดี

๑.๓ สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๔

นายเสรี ตุ้มอ่อน รองศึกษาธิการภาค ๑๔ รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการภาค ๑๔ **นางสาวบุปผา ต่อเชื้อ** นิติกรชำนาญการพิเศษ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒. จังหวัดเชียงใหม่ ลงพื้นที่ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการลงพื้นที่ ดังนี้

๒.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

นายกิตินันท์ อินทรกำแหง ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

๒.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑

นายอนุกูล ศรีสมบัติ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ และนางสาวศรัญญา อุตรปวง ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑

๒.๓ สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๕

นายวัลลภ ไม้จำปา รองศึกษาธิการภาค ๑๕ รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการภาค ๑๕ นางสาวเพ็ญพร ปะระดี ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการศึกษา นายภูชาวานิช ภูผา นิติกรชำนาญการพิเศษ ร้อยโทธีระวัฒน์ จันทร์แว่น นิติกรปฏิบัติการ นายเขมทัต สุริโย นิติกรปฏิบัติการ และนางสาววลีภรณ์ เชียงโส นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

๓. จังหวัดสงขลา ลงพื้นที่ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการลงพื้นที่ ดังนี้

๓.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๑

นายสัญญา ตั้งชู ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี และนายพิพัฒน์พงศ์ คงเรือง นิติกรชำนาญการ

๓.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓

นายศังกร รักชูชื่น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓ นายจรัญ หวันหะ ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี นางสาวธัญพร ศรีมณี นิติกรชำนาญการ

๓.๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

นายพิษณุ อุ่นอก นิติกรชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี

ผลจากการดำเนินโครงการทำให้ได้รับทราบสภาพปัญหา แนวทางการปฏิบัติงาน ประสบการณ์และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรื่องร้องเรียนและร้องทุกข์ ตลอดจนการดำเนินการทางวินัยจากหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งมีบริบทและแนวทางการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ได้รับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพปัญหา แนวทางการปฏิบัติงาน ตลอดจนข้อเสนอแนะจากหน่วยงานในพื้นที่เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำคู่มือการดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือนสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการฉบับนี้ และการปรับปรุงคู่มือการจัดการเรื่องร้องเรียนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ให้มีเนื้อหาที่ครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ตลอดจนสภาพการปฏิบัติงานจริง

ทั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานศึกษาธิการภาคทุกแห่ง ตลอดจนผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินโครงการ ทั้งในด้านการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการถ่ายทอดประสบการณ์และแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินโครงการและการจัดทำคู่มือดังกล่าว

บทสัมภาษณ์ผู้บริหารจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล	**ประมวลภาพลงพื้นที่เก็บข้อมูล**

โปรดสแกน Qr Code

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์	เลขาธิการสภาการศึกษา
นายนิติ นาชิต	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสุภชัย จันปุ่ม	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายเนติ รัตนากร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

บรรณาธิการ

นางสาวณัฐิกา นิตยาพร
นายวรพจน์ หาญใจ
นางสาวชญาภรณ์ ปินตาเขียว
นายสราวุธ ส่งศรี

กองบรรณาธิการ

นายชัชวาล อัชฌากุล
นายชาญชัย มาณจักร์
นายเฉลิมพล เอียดพูล
นางสาวทตายา รัชตาธิวัฒน์
นายสุรศักดิ์ ศรีพอ
นางศิริพร กุลวงศ์
นางสาวสุรีรัตน์ ขจรศักดิ์
นายดุษฎี ศิริราช

“ วินัยที่เข้มแข็ง
คือ รากฐานของระบบราชการที่ดี
และการศึกษาที่มั่นคง ”

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา